บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมล สนธิเกษตริน. คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2534.

กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. สรุปความเห็นของการประชุมสุดยอดระดับโลกเพื่อเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กระทรวงการต่างประเทศ, 2533.

คณะทำงานเพื่อยุติการเอารัดเอาเปรียบทางเพศแก่เด็ก. ข่าวการยุติการเอารัดเอาเปรียบทางเพศแก่เด็ก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2535.

คณะอนุกรรมการฝ่ายบริการและกฎหมาย. คณะกรรมการส่งเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคน-พิการของกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กระทรวงมหาดไทย, 2529.

คมวิทย์ แดงไชยวัฒน์. การใช้แรงงานเด็ก. วิทยานิพนธ์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, วิกัลย์ พงศ์พนิตานนท์. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยเล่ม 1 โดย ร.แลงกาต์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์, 2526.

ชุมพล กาญจนะ. การใช้มาตราการทางกฎหมายในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการนำเด็กมาเพื่อค้าประเวณี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. ปัญหากฎหมายในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด. วารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ตุลาคม 2527. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ดารกา เมตตาริกานนท์. รสเภณีเด็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ประจิตต์ โรจนพฤกษ์. สนธิสัญญากับกฎหมายไทย. สราญรมย์. ปีที่ 30 ฉบับที่ระลึก 10 กุมภาพันธ์, 2523.

ประสิทธิ์ เอกบุตร. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองเล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.

ปรีดี เกษมทรัพย์. กฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

ปรัชญา เวสารัชช์. สนธิสัญญา. เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชหมวดที่ 7. นนทบุรี: สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.

พิชัยศักดิ์ หรยางกูร. มาตราการในการคุ้มครองแรงงานเด็กของประเทศไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาการคุ้มครองแรงงานเด็กของประเทศไทย เอกสารหมายเลข 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

ยศ สันตสมบัติ. แม่หญิงขายตัว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมล คีมทอง, 2536.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2534 หมวดที่ 3 ว่าด้วยสิทธิหน้าที่ของปวงชนชาวไทย.

รัตนา สายคณิต. เศรษฐศาสตร์มหภาค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขิต ธีรเวคิน. ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

_____. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางการเมือง องค์การบริหารและประชาชน. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาปัญหาการเมืองไทยปัจจุบันหน่วยที่ 7-15. นนทบุรี: สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.

วัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล. เด็กเร่ร่อน. เอกสารประกอบสัมมนาร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก 2529. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการเยาวชนแห่งชาติ, 2530.

วิทิต มันตาภรณ์. สรุปความเห็นที่มีต่ออนุสัญญาสิทธิเด็ก สรุปการประชุมเวทีสิทธิครั้งที่ 2. สานสัมพันธ์ฉบับพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2534.

_____. ระบบโลกใหม่กับการเอาเปรียบทางเพศ. ข่าวการยุติการเอารัดเอาเปรียบทางเพศแก่เด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2536.

วิรัช ดำรงผล. จากปฏิญญาโลกสู่ปฏิญญาเพื่อเด็กไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการเยาวชนแห่งชาติ, 2534.

วิษณุ เครืองาม. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. โสเภณีเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2531.

_____. ปัญหาเด็กไทย. เอกสารประกอบสัมมนาร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก 2529. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการเยาวชนแห่งชาติ, 2530.

_____. การป้องกันการทารุณและทอดทิ้งเด็ก, เด็กใช้แรงงานและเด็กที่ถูกทอดทิ้ง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2530.

วิระตา สมสวัสดิ์. สิทธิสตรี. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. ปัญหาการเมืองไทยกับระบบราชการ. ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน. นนทบุรี: สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.

ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก. คู่มืออาสาสมัครส่งเสริมสิทธิเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน, 2533.

____. โสเภณีเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2534.

____. แนวทางการค้าประเวณีเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2536.

____. พัฒนาการการใช้แรงงานเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานมูลนิธิเด็ก, 2536.

____. รายงานประจำปี เรื่องปัญหาสิทธิเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2535.

สมบูรณ์ เสงี่ยมบุตร. การสืบสิทธิของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับสนธิสัญญา. สราญรมย์. ปีที่ 29 ฉบับที่ระลึก 10 กุมภาพันธ์, 2522.

_____. ขั้นตอนการออกกฎหมายรองรับสนธิสัญญา. สราญรมย์. ปีที่ 34 ฉบับที่ระลึก 10 กุมภาพันธ์, 2527.

สมพงศ์ ชูมาก. องค์การระหว่างประเทศ: สันนิบาตชาติสหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2525.

สรรพสิทธิ์ คุมพ์ประพันธ์. แนวทางแก้ไขปัญหาสิทธิเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก, 2536.

สุรินทร์ พิศสุวรรณ. ปัญหาพรมแดนสี่จังหวัดภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, 2534.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งประชาชาติ. รายงานสภาวะเด็กในโลก 1990. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายสารนิเทศ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2532.

อุ่นตา นพคุณ. ปัญหาสวัสดิภาพเด็กและตอบสนองโดยองค์กรเอกชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาคมสวัสดิการเด็กแห่งประเทศไทย, 2532.

_____. ปัญหาสวัสดิการเด็กและตอบสนองโดยองค์กรเอกชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาคมสวัสดิการเด็กแห่งประเทศไทย, 2532.

อมรา พงศาภิชญ์. แนวคิดเรื่องชนกลุ่มน้อย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาปัญการเมืองส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยหน่วยที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.

อาภรณ์ พุ่มนิคม. ผู้ลี้ภัยอินโดจีน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

อนุสัญญาสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายสารนิเทศองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2534.

อรวรรณ จันทร์ทอง. การค้าโสเภณีระหว่างประเทศ. วิทยานิพนธ์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ภาษาต่างประเทศ

Alston, F. A guide to some legal aspects connected to the Ratificationed Implementation of the Convention on the Rights of the Child, Canberra, 1991.

_____. The United Nations Convention on the Rights of the Child. Bulletin on Human Rights, 1991.

_____. Reservation to Non-Restricted Multilateral Treaties, London: Sweet+Maxwell, 1976.

Akehurst, Michael. Custom as a Source of International Law. British Year Book of International Law, Vol. 47, 1974-75.

_____. Equity and General Principles of Law. International and Comparative Law Quarterly, Vol. 25, 1976.

_____. A Modern Introduction to International Law, London: George Allen and Unwin, 4th ed., 1982.

Beuté, Jean, Cours de Relations International Paris: Les Cours de Droit, 1975-1976.

Both M., National Implementation of International Humanitarian Law London: Martinus Nijhoff publishers, 1988.

Bowett, D.W. The Law of International Institutions, London: Stevens & Sons, 3rd ed., 1975.

Brierly, J.L. The Law of Nations, London : Oxford University Press, 6th ed., 1963.

Colliard, Claude-Albert. Institutions des Relations Internationales, Paris: Dalloz, 1978.

Crawford, James. The Criteria for Statehood in International Law. British Year Book of International Law, Vol. 48, 1966-1967.

DCI, The United Nations Conventions on the Rights of the Child: a guide to "travaux Préparatoires "Dordrecht: Martinus Niroff Publisher, 1992.

Denters Erik. The United Nations as a Political Institution, London: Oxford Press, 1979

De Vattel, E. Le Droit des Gens, Washington D.C. : U.S. Government Printing Office, 1916.

Lipsky, George A. Law and Politics in the World Community, Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1953.

Mann, A. The Doctrine of Jurisdiction in International Law. Recueil des Cours de l' Academie de Droit Internationale de la Haye, Vol. 111, 1964.

Oppenheim, L.F.L. International Law: A Treaties, Vol. 1, London and New York : Longmans, Green & Co., 8th ed., 1955.

Rousseau, Charles. Droit International Public, Paris: Dalloz, 1979.

Ruzie, David. Droit International Public, Paris: Dalloz, 1978.

Svarlien, Oscar. An Introduction to the Law of Nations, New York: McGraw-Hill Book Co., 1955.

Triska, Jan, F., and Slussar, R.M. The Theory, Law and Policy of Soviet Treaties, California: Stanford University Press, 1962.

Von Glanh, Gerhard. Law Among Nations: An Introduction to Public International Law, New York: MacMillan Publishing Co., Inc., 3rd. ed., 1976.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
(มีนาคม ๒๕๓๒)

บทนำ

รัฐภาคีของอนุสัญญานี้

พิจารณาเห็นว่า ตามหลักการที่ประกาศในกฎบัตรสหประชาชาตินั้น การยอมรับในเกียรติภูมิที่ติดตัว และสิทธิที่เท่าเทียมกันและไม่อาจพรากไปได้ของมนุษย์ทุกคน เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

คำนึงถึงว่า ในกฎบัตรนั้น ประชาชนแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษย์ชั้นพื้นฐานที่สำคัญและในเกียรติภูมิและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และยังมีความแน่วแน่ที่จะสร้างเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและมาตรฐานชีวิตที่ดีขึ้นภายในขอบข่ายเสรีภาพที่กว้างขึ้น

ตระหนักว่า สหประชาชาติได้ประกาศและตกลงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและในตติกาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพทั้งหมดตามที่ระบุไว้ในเอกสารดังกล่าว โดยไม่มีการแบ่งแยกกีดกันใด ๆ ไม่ว่าทางเผ่าพันธุ์ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือในด้านอื่น ๆ ต้นกำเนิดทางเชื้อชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน สถานะการเกิดหรืออื่น ๆ

ระลึกว่า สหประชาชาติได้ประกาศในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ

เชื่อว่า ครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมและเป็นสภาวะแวดล้อม ทางธรรมชาติสำหรับการเจริญเติบโตและความอยู่ดีกินดีของสมาชิกทุกคนใน ครอบครัว โดยเฉพาะเด็กนั้น ควรจะได้รับการคุ้มครองและการช่วยเหลือที่จำเป็น เพื่อที่จะได้ทำหน้าที่รับผิดชอบในชุมชนของตนได้อย่างเต็มที่

ตระหนักว่า เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างเต็มที่และ กลมกลืนเด็กควรจะเติบโตในสภาวะแวดล้อมของความเป็นครอบครัวในบรรยากาศ ที่มีความผาสุก ความรัก และความเข้าใจ

พิจารณาเห็นว่า เด็กควรจะพร้อมที่จะดำรงชีวิตที่เป็นตัวของตัวเอง ในสังคม และควรได้รับการเลี้ยงดูในบรรยากาศที่ดีตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตร สหประชาชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรยากาศของสันติภาพ เกียรติภูมิ ความ อดกลั้น เสรีภาพ ความเท่าเทียมกัน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

คำนึงถึงว่า ได้มีการกล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มการดูแลเป็นพิเศษ ให้กับเด็กไว้ในปฏิญญาเจนีวาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ.๒๔๗๖ และในปฏิญญาว่าด้วย สิทธิเด็กของสหประชาชาติ พ.ศ.๒๕๐๒ ตลอดจนเป็นที่ยอมรับในปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเรือนและสิทธิทางการเมือง (โดยเฉพาะมาตรา ๒๓ และ ๒๔) ในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (โดยเฉพาะมาตรา ๑๐) และในธรรมนูญและข้อตกลงอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องของหน่วยงานชำนัญพิเศษและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ สวัสดิภาพของเด็ก

คำนึงถึงว่า ตามที่ได้ระบุไว้ในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของสมัชชาใหญ่ องค์การสหประชาชาติที่ได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๒ นั้น เนื่อง จากเด็กยังไม่เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ทั้งทางร่างกายและจิตใจจึงต้องให้การพิทักษ์ คุ้มครอง และดูแลเป็นพิเศษ รวมทั้งจะต้องให้การคุ้มครองทางกฎหมายทั้งก่อน และหลังกำเนิด

ระลึกถึง ข้อกำหนดของปฏิญญาว่าด้วยหลักกฎหมายและสังคมเกี่ยวเนื่องกับการคุ้มครองและสวัสดิภาพเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการอุปการะและรับเป็นบุตรบุญธรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (มติสมัชชาใหญ่ที่ ๔๑/๘๕ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๙) กฎระเบียบมาตรฐานขั้นต่ำสุดขององค์การสหประชาชาติสำหรับการดำเนินการด้านการให้ความยุติธรรมแก่ผู้เยาว์ ("กฎกรุงปักกิ่ง") (มติสมัชชาใหญ่ที่ ๔๐/๓๓ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๘) และปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็กในภาวะฉุกเฉินและภาวะสงคราม(มติสมัชชาใหญ่ที่ ๓๓๑๘ (XXIX) วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๗)

ตระหนักว่า ในทุก ๆ ประเทศในโลกจะมีเด็กที่มีชีวิตอยู่ในสภาวะที่ยากลำบากยิ่งกว่าคนอื่น ๆ และเขาเหล่านั้นควรต้องได้รับการคำนึงถึงเป็นพิเศษ

พิจารณาถึง ความสำคัญของประเพณีและค่านิยมทางวัฒนธรรมของชนแต่ละชาติ สำหรับการคุ้มครองและพัฒนาการอย่างกลมกลืนของเด็ก

ตระหนักถึง ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของเด็กในทุก ๆ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา

จึงได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑

มาตรา ๑

ตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี นอกเสียจากว่าภายใต้กฎหมายที่มีผลบังคับใช้ต่อเด็กผู้นั้นได้มีการกำหนดอายุการบรรลุภาวะของการเป็นผู้ใหญ่ ไว้ต่ำกว่านั้น

มาตรา ๒

๑. รัฐภาคี ของอนุสัญญาฉบับนี้จะเคารพและให้สิทธิตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ให้การยอมรับแก่เด็กทุกคนที่มีอยู่ในอำนาจศาลของตน โดยไม่มีการแบ่งแยกกีดกันอย่างใดทั้งสิ้นไม่ว่าจะทางเผ่าพันธุ์ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดทาง

การเมืองหรืออื่น ๆ แหล่งกำเนิดทางสัญชาติ เชื้อชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การถือกำเนิด หรือสถานะอื่นใดก็ตามของเด็กหรือบิดาหรือมารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมายของเขา

๒. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการที่เหมาะสมทุกประการเพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองปกป้องจากการแบ่งแยกกีดกันหรือการถูกลงโทษใด ๆ ในทุกรูปแบบอันเนื่องมาจากสถานะ กิจกรรม ความคิดเห็นที่แสดงออกหรือความเชื่อของบิดามารดา ผู้ปกครอง ตามกฎหมายหรือสมาชิกอื่นในครอบครัว

มาตรา ๓

๑. การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับเด็กไม่ว่าจะเป็นของสถาบันสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานบริหารของรัฐหรือองค์กรนิติบัญญัติใด ๆ จะต้องยึดถือประโยชน์ที่ดีที่สุดของเด็ก เป็นสิ่งแรกในการพิจารณา

๒. รัฐภาคีตกลงยินยอมที่จะให้การคุ้มครอง และให้การดูแลดังกล่าวแก่เด็กที่จำเป็นสำหรับความผาสุกของเด็ก ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบเด็กนั้น ๆ ตามกฎหมายด้วย และเพื่อการนี้ ก็จะต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมทั้งทางกฎหมายและบริหาร

๓. รัฐภาคีจะดูแลให้สถาบัน การบริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ที่มีส่วนรับผิดชอบกับการดูแลหรือคุ้มครองเด็กปฏิบัติตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความปลอดภัยสาธารณสุข จำนวนและความเหมาะสมของบุคลากรตลอดจนการให้คำปรึกษาที่มีความสามารถเพียงพอ

มาตรา ๔

รัฐภาคี จะให้มีมาตรการที่เหมาะสมทั้งทางกฎหมาย, บริหาร และอื่น ๆ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญาฉบับนี้ได้ให้การยอมรับ ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมนั้น รัฐภาคี ตกลงจะให้มีมาตรการในเรื่องนี้อย่างมากที่สุดเท่าที่ทรัพยากรของตนจะพึงมี และภายในกรอบของความร่วมมือระหว่างประเทศหากจำเป็น

มาตรา ๕

รัฐภาคี จะเคารพในความรับผิดชอบ สิทธิ และหน้าที่ของบิดามารดา หรือในบางกรณีของสมาชิกในครอบครัวที่รวมกันอยู่ขนาดใหญ่หรือชุมชน ตามธรรมเนียมในท้องถิ่น หรือผู้ปกครองตามกฎหมายหรือบุคคลอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายต่อเด็กนั้น ๆ ที่จะจัดวางทิศทางหรือการแนะแนวที่เหมาะสมในการใช้สิทธิของเด็กตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ให้การยอมรับให้สอดคล้องกับวิวัฒนาการความสามารถของเด็ก

มาตรา ๖

๑. รัฐภาคี ให้การยอมรับว่าเด็กทุกคนมีสิทธิในตัวเองในการดำรงชีวิต

๒. รัฐภาคี จะดูแลให้เด็กมีชีวิตรอดและมีการพัฒนาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

มาตรา ๗

๑. เด็กจะต้องได้รับการจดทะเบียนในทันทีหลังจากเกิดและจะต้องมีสิทธิจากการเกิดของเขาที่จะมีชื่อ มีสิทธิที่จะมีสัญชาติ และมีสิทธิเท่าที่จะเป็นไปได้ที่จะรู้จักและได้รับการดูแลเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน

๒. รัฐภาคี จะดูแลให้มีการดำเนินการตามสิทธิเหล่านี้ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศตนและพันธะกรณีที่มีภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งหลายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เด็กจะตกอยู่ในสภาวะไร้สัญชาติ

มาตรา ๘

๑. รัฐภาคี ให้การยอมรับที่จะเคารพสิทธิของเด็กที่จะรักษาหลักฐานแสดงตนของตัวไว้ รวมทั้งสัญชาติ ชื่อ และญาติพี่น้องในครอบครัวตามที่กฎหมายยอมรับ

๒. ในกรณีที่เด็กถูกกีดกันอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ให้ได้รับรู้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของหลักฐานแสดงตน รัฐภาคีจะต้องให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองตามความเหมาะสมเพื่อให้เด็กสามารถมีหลักฐานแสดงตนโดยเร็ว

มาตรา ๙

๑. รัฐภาคีจะต้องดูแล ว่าเด็กจะไม่ถูกแยกจากบิดามารดาโดยขัดกับความประสงค์ของฝ่ายหลัง นอกจากในกรณีที่หน่วยงานที่มีอำนาจได้ตัดสินว่าการแยกนั้นจำเป็นเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของเด็ก โดยอาศัยบทบัญญัติและกระบวนการที่กฎหมายกำหนดโดยทั้งที่ศาลอาจมีคำสั่งให้ทบทวนการตัดสินใจได้ การตัดสินใจดังกล่าวอาจจะจำเป็นในบางกรณีเป็นพิเศษ เช่น ในกรณีที่เด็กถูกกลั่นแกล้งรังแกหรือถูกทอดทิ้งละเลยจากบิดามารดา หรือในกรณีที่บิดามารดาแยกกันอยู่ และต้องมีการตัดสินใจว่าเด็กจะต้องไปอยู่กับฝ่ายใด

๒. ในการดำเนินการใด ๆ ตามวรรค ๑ จะต้องให้โอกาสทุกฝ่ายที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการนั้น ๆ ด้วย และมีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้ประจักษ์

๓. รัฐภาคี จะเคารพในสิทธิของเด็กที่ถูกแยกจากบิดาหรือมารดาหรือจากทั้งคู่ ที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัวและการติดต่อโดยตรงกับทั้งบิดาและมารดาเป็นปกติ ยกเว้นในกรณีที่จะขัดกับประโยชน์ที่ดีที่สุดของเด็ก

๔. ในกรณีที่การถูกแยกจากบิดามารดาเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของรัฐภาคีเอง เช่น จากการกักกัน คุมขัง เนรเทศ ส่งตัวออกนอกประเทศ หรือเสียชีวิต ของบิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดาและมารดาของเด็ก (รวมทั้งการเสียชีวิตจากเหตุใดก็ตามที่เกิดขึ้นขณะที่ผู้นั้นยังอยู่ในการควบคุมของรัฐ) เมื่อได้รับการร้องขอรัฐภาคีนั้น จะต้องแจ้งข้อมูลที่จำเป็นให้กับบิดามารดา เด็ก หรือในบางกรณีสมาชิกอื่นของครอบครัว ว่าสมาชิกของครอบครัวที่หายไปนั้นอยู่ถิ่นแถวใด นอกเสียจากว่าการให้ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นผลร้ายต่อความผาสุกของเด็ก รัฐภาคี จะต้องดูด้วยว่าการร้องขอดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่เป็นผลร้ายกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๐

๑. ตามพันธะที่ รัฐภาคีพึงมีตามมาตรา ๙ วรรค ๑ การร้องขอของเด็กหรือบิดามารดา เพื่อจะเดินทางเข้าหรือออกนอกประเทศภาคีเพื่อการกลับไปอยู่ร่วมกันใหม่ของสมาชิกในครอบครัวจะต้องได้รับการดำเนินการจากประเทศภาคี

ในทางเสริมสร้างที่มีมนุษยธรรมและรวดเร็ว รัฐภาคีย่อมจะต้องดูด้วยว่าการร้องขอดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่เป็นผลร้ายกับผู้ร้องขอและสมาชิกในครอบครัว

๒. เด็กที่มีบิดามารดาพำนักอาศัยอยู่ในประเทศอื่นจะต้องมีสิทธิที่จะต้องมีสิทธิที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัวและการติดต่อโดยตรงกับทั้งบิดาและมารดาโดยปกติยกเว้นในกรณีพิเศษและเพื่อการนี้และเพื่อให้เป็นไปตามพันธะที่รัฐภาคีพึงมีตามมาตรา ๙ วรรค ๒

รัฐภาคีจะเคารพในสิทธิของเด็กและบิดามารดาของเด็กที่จะเดินทางออกนอกประเทศใด ๆ รวมทั้งประเทศของตนและสิทธิที่จะเดินทางเข้าประเทศของตน สิทธิที่จะเดินทางออกนอกประเทศใด ๆ จะถูกบังคับได้ด้วยกฎข้อบังคับตามที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งต้องเป็นกฎข้อบังคับที่จำเป็นสำหรับการรักษาความมั่นคงของชาติ ความสงบสุขของประชาชนสาธารณสุขหรือศีลธรรมหรือสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นและจะต้องเป็นกฎที่ไม่ขัดกับสิทธิอื่นตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ให้การยอมรับ

มาตรา ๑๑

๑. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการปราบปรามการย้ายเด็กที่ผิดกฎหมายหรือการนำเด็กไปต่างประเทศแล้วไม่นำกลับ

๒. เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะส่งเสริมให้มีข้อตกลงระดับทวิภาคหรือพหุภาคีหรือการเข้าร่วมในข้อตกลงที่มีอยู่แล้ว

มาตรา ๑๒

๑. รัฐภาคีจะให้ความมั่นใจแก่เด็กที่สามารถมีความคิดเห็นเป็นของตนได้แล้ว ว่าจะมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีในทุก ๆ เรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ความคิดเห็นของเด็กดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาโดยคำนึงถึงอายุและความเป็นผู้ใหญ่ของเด็กผู้นั้น

๒. เพื่อการนี้ ในระหว่างการพิจารณาคดีหรือการดำเนินการพิจารณาของฝ่ายบริหารใด ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อเด็กจะต้องเปิดโอกาสรับฟังคำแถลงของ

เด็กไม่ว่าจะเป็นการกล่าวโดยตรงหรือผ่านผู้แทน หรือบุคคลอื่นที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับกระบวนการตามกฎหมายของประเทศนั้น

มาตรา ๑๓

๑. เด็กจะต้องมีสิทธิในเสรีภาพการแสดงออก สิทธินี้จะรวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา ได้รับ หรือบอกข้อมูลและความคิดใด ๆ โดยไม่มีพรมแดนจำกัด ไม่ว่าจะโดยวาจา เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือตีพิมพ์ ในลักษณะของงานศิลปะหรือผ่านสื่อใด ๆ ที่เด็กเลือก

๒. การใช้สิทธิดังกล่าวนี้อาจขึ้นกับข้อบังคับบางประการ แต่ต้องเป็นข้อบังคับที่กำหนดโดยกฎหมายและมีความจำเป็น

ก) เพื่อเคารพสิทธิและชื่อเสียงของบุคคลอื่น

ข) เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติหรือความสงบสุขของประชาชนหรือสาธารณสุขหรือศีลธรรม

มาตรา ๑๔

๑. รัฐภาคีจะเคารพในสิทธิของเด็กที่จะมีเสรีภาพในทางความคิดมโนธรรมและศาสนา

๒. รัฐภาคีจะเคารพในสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา และในบางกรณีผู้ปกครองตามกฎหมาย ที่จะวางทิศทางให้กับเด็กในการใช้สิทธิของตนให้สอดคล้องกับความสามารถที่เด็กพัฒนาขึ้น

๓. เสรีภาพในการแสดงออกทางศาสนาหรือความเชื่อจะอยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่กำหนดขึ้นตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งต้องเป็นข้อจำกัดที่จำเป็นเพื่อพิทักษ์ความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยของสาธารณชน สาธารณสุข หรือศีลธรรม หรือสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลอื่น

มาตรา ๑๕

๑. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะมีเสรีภาพในการคบค้าสมาคม และเสรีภาพที่จะมีการชุมนุมอย่างสันติ

๒. การใช้สิทธิเหล่านี้จะต้องไม่ถูกบังคับด้วยกฎเกณฑ์ใดนอกเหนือไปจากกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นตามกฎหมายและเป็นกฎที่จำเป็นต้องมีในสังคมประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ของความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยของสาธารณชนเพื่อการป้องกันทางด้านสาธารณสุขหรือศีลธรรม หรือเพื่อการพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

มาตรา ๑๖

๑. เรื่องส่วนตัว ครอบครัว บ้าน หรือจดหมายติดต่อสื่อสารของเด็กจะต้องไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเกียรติและชื่อเสียงของเด็กจะต้องไม่ถูกทำร้ายโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

๒. เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายต่อการแทรกแซงหรือการทำร้ายดังกล่าว

มาตรา ๑๗

๑. รัฐภาคีเห็นความสำคัญในบทบาทของสื่อมวลชนและจะให้เด็กสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งระดับชาติและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่มุ่งส่งเสริมความผาสุกทางสังคม ศาสนาและศีลธรรม และสุขภาพกายและใจของเด็ก เพื่อการนี้ประเทศภาคีจะต้อง

ก) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนต่าง ๆ เผยแพร่ข้อมูลและเอกสารที่จะให้ประโยชน์ทางวัฒนธรรมและสังคมแก่เด็กตามนัยของมาตรา ๒๙

ข) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการผลิต แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ข้อมูลและเอกสารดังกล่าวจากแหล่งวัฒนธรรมระดับชาติและระหว่างประเทศต่าง ๆ

ค) ส่งเสริมการผลิตและเผยแพร่หนังสือสำหรับเด็ก

ง) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนต่าง ๆ ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความต้องการด้านภาษาของเด็กในชนกลุ่มน้อย หรือในกลุ่มชนท้องถิ่น

จ) ส่งเสริมการพัฒนาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อปกป้องเด็กจากข้อมูลและเอกสารที่อาจจะเป็นอันตรายต่อความผาสุกของเด็ก โดยคำนึงถึงบทบัญญัติในมาตรา ๑๓ และ ๑๘

มาตรา ๑๘

๑. รัฐภาคีจะพยายามอย่างดีที่สุดเพื่อให้มีการยอมรับในหลักการที่ว่า ทั้งบิดาและมารดามีความรับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูและการพัฒนาของเด็ก บิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายแล้วแต่กรณีเป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการเลี้ยงดูและการพัฒนาของเด็ก โดยยึดประโยชน์ที่ดีที่สุดของเด็กเป็นหลักสำคัญ

๒. เพื่อที่จะรับประกันและส่งเสริมสิทธิต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐภาคีจะต้องให้การช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่บิดามารดาและผู้ปกครองตามกฎหมายในการปฏิบัติตามความรับผิดชอบของตนในการเลี้ยงดูเด็ก และจะให้มีการพัฒนาสถาบัน สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการต่าง ๆ สำหรับการดูแลเด็ก

๓. รัฐภาคีจะมีมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กที่บิดามารดาต้องทำงานมีสิทธิได้รับประโยชน์จากบริการดูแลเด็ก และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่พึงมี

มาตรา ๑๙

๑. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสมทางด้านกฎหมาย บริหาร สังคม และการศึกษา เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นเหยื่อไม่ว่าในรูปแบบใดของความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ การทำร้ายหรือกลั่นแกล้ง การกระทำที่ละเลยหรือประมาท การปฏิบัติต่อที่ไม่ดีหรือการถูกเอาเปรียบ รวมทั้งการรังแกทางเพศ ในขณะที่เด็กอยู่ในความดูแลของบิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ผู้ปกครองตามกฎหมายหรือบุคคลอื่นใดที่ให้การดูแลแก่เด็ก

๒. ตามแต่จะเห็นเหมาะสม มาตรการคุ้มครองเหล่านั้นควรจะต้องรวมถึงกระบวนการจัดตั้งโครงการต่าง ๆ ทางสังคมที่ได้ผลเพื่อให้ความสนับสนุนที่จำเป็นแก่เด็กและผู้ที่ดูแลเด็ก ตลอดจนให้การสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อการป้องกันในรูปแบบอื่นไม่ให้มีเหตุการณ์ของการปฏิบัติที่ไม่ดีต่อเด็กตามที่ระบุข้างต้น และให้มีการระบุเจาะจง มีการรายงาน การส่งเรื่องไปยังหน่วยงานอื่น การสอบสวน การดำเนินการ และการติดตามเหตุการณ์เหล่านี้ และหากเหมาะสมให้มีการดำเนินการทางการศาล

มาตรา ๒๐

๑. เด็กที่ถูกพลัดพรากไม่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของครอบครัว ไม่ว่าจะโดยถาวร หรือชั่วคราว หรือเด็กที่ไม่สามารถปล่อยให้คงอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ เพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของเด็กเองนั้น จะต้องได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ

๒. รัฐภาคีจะให้การดูแลทางอื่นแก่เด็กเหล่านั้น ตามกฎหมายของประเทศตน

๓. การดูแลดังกล่าวอาจรวมถึงสิ่งเหล่านี้ อาทิเช่น การอุปถัมภ์ "การฟาลา" ในกฎหมายอิสลาม การเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม หรือถ้าจำเป็นการมอบให้อยู่ในความดูแลของสถาบันดูแลเด็กที่เหมาะสม ในการพิจารณาถึงหนทางแก้ไขในเรื่องนี้ จะต้องคำนึงถึงความปรารถนาที่จะต้องมีการเลี้ยงดูที่ต่อเนื่องแก่เด็ก และพื้นฐานภูมิหลังทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภาษาของเด็ก

มาตรา. ๒๑

รัฐภาคีที่ยอมรับหรือยอมให้มีการรับเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมได้จะต้องดูว่าประโยชน์ที่ดีที่สุดของเด็กเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาและจะต้อง

ก) กำหนดให้การขออุปการะเป็นบุตรบุญธรรมต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยงานที่มีอำนาจเท่านั้น ซึ่งจะตัดสินใจตามบทบัญญัติและกระบวนการของกฎหมาย และตามข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องและเชื่อถือได้ และการขอนั้นจะได้รับอนุญาตเมื่อคำนึงถึงสถานะของเด็กในส่วนที่เกี่ยวกับบิดา มารดา ญาติ และผู้ปกครองตามกฎหมาย และถ้าจำเป็นบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องแสดงความยินยอมให้มีการอุปการะเป็นบุตรบุญธรรมได้หลังจากที่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอตามที่ได้รับคำปรึกษาหารือตามแต่จะเห็นจำเป็น

ข) ยอมรับว่าการรับอุปการะเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศอาจจะถือได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งของการดูแลเด็ก ถ้าเด็กคนนั้นไม่สามารถหาผู้อุปถัมภ์ หรือครอบครัวที่จะรับอุปการะเป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่สามารถได้รับการเลี้ยงดูด้วยวิธีการใดที่เหมาะสมในประเทศถิ่นกำเนิดของตนแล้วเท่านั้น

ค) แน่ใจว่า เด็กที่จะได้รับการอุปการะเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศจะได้รับการพิทักษ์คุ้มครอง และได้รับมาตรฐานอื่น ๆ ทัดเทียมกับการอุปการะบุตรบุญธรรมในประเทศนั้น ๆ เอง

ง) กำหนดมาตรการทั้งหลาย ที่เหมาะสมเพื่อแน่ใจว่าในการรับอุปการะเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศนั้น การได้เด็กไปไว้ในอุปการะจะไม่ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ทางการเงินที่ไม่สมควรจากการกระทำนั้น

จ) ส่งเสริมความมุ่งหมายของมาตรานี้ตามแต่จะเหมาะสมโดยทำข้อตกลงทวิภาคีหรือพหุภาคี และภายในกรอบที่มีอยู่นี้พยายามให้แน่ใจว่าการอุปการะเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในประเทศอื่นกระทำโดยหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจ

มาตรา ๒๒

๑. รัฐภาคีจะกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กที่ร้องขอสถานะเป็นผู้ลี้ภัยหรือที่ได้รับการพิจารณาเป็นผู้ลี้ภัยตามตัวบทและกระบวนการกฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายภายใน ไม่ว่าจะมีบิดามารดาหรือบุคคลอื่นใดอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตามได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือในทางมนุษยธรรมตามความเหมาะสมตามสิทธิที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้และในเอกสารข้อตกลงทางสิทธิมนุษยธรรมอื่น ๆ ที่ประเทศเหล่านั้นเป็นภาคีอยู่ด้วย

๒. เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะให้มีความร่วมมือตามแต่จะเห็นเหมาะสมในความพยายามใด ๆ ขององค์การสหประชาชาติและองค์การระดับรัฐบาลอื่น ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ทางด้านนี้ หรือองค์การที่ไม่ใช่องค์การ รัฐบาลอื่น ๆ ซึ่งร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติที่จะให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนั้น และช่วยสืบเสาะหาบิดามารดาหรือสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัวของเด็กที่ลี้ภัยเพื่อจะหาข้อมูลที่จำเป็นให้เด็กจะสามารถกลับคืนสู่ครอบครัวของเราได้ใหม่ ในกรณีที่ไม่อาจหาบิดามารดาหรือสมาชิกอื่น ๆ ของครอบครัวได้พบ เด็กนั้นจะต้องได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับเด็กที่ถูกพลัดพรากจากสภาวะแวดล้อมของการเป็นครอบครัว ไม่ว่าถาวรหรือชั่วคราว ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้

มาตรา ๒๓

๑. ประเทศภาคีตระหนักว่าเด็กที่พิการทางร่างกายหรือจิตใจควรจะได้รับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตที่ดีพอสมควรอย่างเต็มที่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่จะให้เรามีเกียรติภูมิที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นพึ่งพาตนเอง และช่วยให้เรามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในสังคม

๒. รัฐภาคีตระหนักในสิทธิของเด็กพิการที่จะต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ และจะส่งเสริมและให้มีการขยายความช่วยเหลือมากขึ้นให้แก่เด็กที่สมควรจะได้รับความช่วยเหลือนั้น และให้แก่ผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กตามแต่ทรัพยากรจะอำนวย หากมีการร้องขอและเมื่อเห็นเหมาะสมสำหรับสภาวะของเด็กและสภาวะแวดล้อมของบิดามารดาหรือบุคคลอื่นที่ให้การดูแลแก่เด็ก

๓. โดยตระหนักถึงความจำเป็นเป็นพิเศษของเด็กพิการ ความช่วยเหลือที่ขยายมากขึ้นตามวรรค ๒ นั้น จะเป็นบริการที่ไม่คิดค่าใช้จ่ายเมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสถานะทางการเงินของบิดามารดาหรือบุคคลอื่นที่ให้การดูแลแก่เด็ก และจะต้องมีขึ้นเพื่อให้เด็กพิการนั้นได้รับอย่างจริงจังทางด้านการศึกษา การฝึกฝนการบริการดูแลสุขภาพการศึกษาที่ช่วยทำให้มีความสามารถใหม่ การเตรียมตัวให้สามารถรับจ้างงานได้และมีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งนี้โดยวิธีการที่จะชักนำให้เด็กสามารถเข้าร่วมในสังคมและพัฒนาตนเอง รวมทั้งการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้

๔. ภายใต้บรรยากาศความร่วมมือระหว่างประเทศ ประเทศภาคีจะแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เหมาะสมในด้านการดูแลป้องกันด้านสาธารณสุข ด้านการรักษาพยาบาล ทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา และการรักษาด้านอื่น ๆ แก่เด็กพิการ รวมทั้งการเผยแพร่และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการให้การศึกษาเพื่อให้มีความสามารถใหม่ และการบริการด้านอาชีวศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้รัฐภาคีสามารถปรับปรุงความสามารถและความชำนิชำนาญ และขยับขยายประสบการณ์ในด้านนี้ โดยจะต้องมีการคำนึงถึงความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาเป็นพิเศษด้วย

มาตรา ๒๔

๑. รัฐภาคีตระหนักในสิทธิของเด็กที่ควรจะได้รับมาตรฐานสาธารณสุขที่ดีที่สุดเท่าที่จะหาได้และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ทางด้านการรักษาพยาบาลและการดูแลให้สุขภาพฟื้นเป็นปกติ รัฐภาคีจึงจะพยายามไม่ให้มีเด็กคนใดที่ไม่ได้รับบริการดูแลสุขภาพตามสิทธิของตน

๒. รัฐภาคีจะให้มีการดำเนินการตามสิทธินี้อย่างเต็มที่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะให้มีมาตรการที่เหมาะสมดังนี้

ก) เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตของทารกและเด็ก

ข) เพื่อให้มีการให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ และการดูแลสุขภาพที่จำเป็นแก่เด็กทุกคน โดยเน้นการพัฒนาการดูแลสุขภาพขั้นปฐม

ค) เพื่อต่อสู้กับโรคและการขาดสารอาหาร รวมทั้งภายในกรอบของการดูแลสุขภาพขั้นปฐม โดยวิธีการต่าง ๆ อาทิเช่น การใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่แล้ว และการจัดหาอาหารโภชนาการ และน้ำดื่มให้เพียงพอ โดยคำนึงถึงอันตรายและการเสี่ยงของมลภาวะเป็นพิษ

ง) เพื่อให้มีการดูแลสุขภาพของมารดาอย่างเหมาะสมทั้งก่อนและหลังคลอด

จ) เพื่อให้แน่ใจว่าทุก ๆ ส่วนของสังคมโดยเฉพาะบิดามารดาและเด็กจะได้รับข้อมูลและมีโอกาสได้รับการศึกษาและได้รับการสนับสนุนให้ใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโภชนาการและสุขภาพของเด็ก ประโยชน์ของการให้นมแม่ ความสะอาด ภูกอนาลัยของสภาพแวดล้อม และการป้องกันอุบัติเหตุ

ฉ) เพื่อพัฒนาการดูแลป้องกันด้านสาธารณสุข การแนะแนวบิดามารดา การศึกษาและบริการด้านวางแผนครอบครัว

๓. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการที่เหมาะสมและได้ผลทุกประการเพื่อที่จะเลิกวิธีการดั้งเดิมที่ไม่เกิดผลดีต่อสุขภาพของเด็ก

๔. รัฐภาคียอมรับที่จะส่งเสริมและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้สิทธิต่าง ๆ ในมาตรานี้ประสบผลก้าวหน้าอย่างเต็มที่ โดยที่ต้องคำนึงถึงความต้องการของประเทศกำลังพัฒนา

มาตรา ๒๕

รัฐภาคีตระหนักถึงสิทธิของเด็กที่ต้องอยู่ในความดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เพื่อรับการดูแล การคุ้มครองปกป้องหรือการรักษาพยาบาลทั้งทางร่างกายหรือจิตใจโดยสามารถที่จะให้มีการทบทวนการดำเนินการปฏิบัติต่อเด็กผู้นั้นตลอดจนสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้เด็กอยู่ในความดูแลได้เป็นระยะ ๆ

มาตรา ๒๖

๑. รัฐภาคีตระหนักว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากการประกันสังคม รวมทั้งการประกันภัยทางสังคมและจะให้มีมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้สิทธินี้ประสบผลอย่างเต็มที่ตามกฎหมายของแต่ละประเทศ

๒. ตามแต่กรณีที่เหมาะสม ประโยชน์ที่จะได้รับนั้นจะต้องคำนึงถึงทรัพยากรและสภาวะแวดล้อมของเด็กและบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลเด็ก ตลอดจนข้อพิจารณาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการร้องขอโดยเด็กผู้นั้นหรือตัวแทนเพื่อรับประโยชน์เหล่านั้น

มาตรา ๒๗

๑. รัฐภาคีตระหนักถึงสิทธิของเด็กทุกคนที่จะต้องมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีพอสำหรับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ สาสนา ศีลธรรม และสังคม

๒. บิดามารดาหรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเด็กผู้นั้นจะต้องมีภาระรับผิดชอบในชั้นแรก ภายในขอบเขตความสามารถ และความสามารถทางการเงินที่จะให้เด็กมีสภาพความเป็นอยู่ที่จำเป็นพอเพียงแก่การพัฒนาของเด็ก

๓. ภายใต้สภาวะของแต่ละประเทศและตามขีดความสามารถของตน รัฐภาคีจะให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือบิดามารดาและบุคคลอื่นที่รับผิดชอบเด็กผู้นั้น ในการดำเนินการตามสิทธินี้ และในกรณีที่มีความจำเป็น รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ และโครงการสนับสนุนโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับโภชนาการ เครื่องนุ่งห่ม และที่พักอาศัย

๔. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการทั้งหลาย ตามที่เหมาะสมเพื่อเรียกค่าเลี้ยงดูเด็กคืนจากบิดามารดาหรือบุคคลอื่นที่มีความรับผิดชอบทางการเงินกับเด็กผู้นั้น ทั้งภายในรัฐของประเทศภาคีเองและจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่บุคคลที่รับผิดชอบทางการเงินกับเด็กอาศัยอยู่คนละประเทศกับเด็ก ประเทศภาคีจะสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศ หรือให้มีการทำความตกลงดังกล่าวตลอดจนให้มีการตกลงจัดการอื่น ๆ ที่เหมาะสม

มาตรา ๒๘

๑. รัฐภาคีตระหนักในสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาและเพื่อที่จะบรรลุในสิทธินี้อย่างเต็มที่ และบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน ประเทศเหล่านี้จะดำเนินการโดยเฉพาะอย่างยิ่งดังต่อไปนี้

ก) ให้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาภาคบังคับ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแก่เด็กทุกคน

ข) สร้างเสริมการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งการศึกษาโดยทั่วไปและทางอาชีวศึกษา เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสได้รับ และจะให้มีมาตรการที่เหมาะสม เช่น เริ่มให้มีการศึกษาแบบให้เปล่าและให้การช่วยเหลือด้านการเงินในกรณีที่มีผู้ต้องการ

ค) ให้โอกาสการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถโดยทุกวิถีทางที่เหมาะสม

ง) ให้มีข้อมูลและการแนะแนวทางการศึกษาและการประกอบอาชีพสำหรับเด็กทุกคน

จ) ให้มีมาตรการส่งเสริมให้นักเรียนไปโรงเรียนได้โดยสม่ำเสมอ และลดอัตราเด็กที่ต้องลาออกจากโรงเรียนก่อนกำหนด

๒. รัฐภาคีจะมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้การรักษาระเบียบในโรงเรียนเป็นไปโดยสอดคล้องกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เด็กทุกคนพึงมี และสอดคล้องกับอนุสัญญาฉบับนี้

๓. รัฐภาคีจะส่งเสริมและสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อที่จะมีส่วนช่วยขจัดความไม่รู้ และความไม่รู้หนังสือทุกแห่งในโลก และช่วยให้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการตลอดจนช่วยให้มีวิธีการสอนสมัยใหม่ ทั้งนี้ต้องคำนึงเป็นพิเศษถึงความต้องการของประเทศกำลังพัฒนา

มาตรา ๒๙

๑. รัฐภาคีตกลงว่า การศึกษาที่ให้แก่เด็กจะต้องนำไปสู่

ก) พัฒนาการของบุคลิกส่วนตัวของเด็ก ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้พัฒนาได้อย่างเต็มที่

ข) พัฒนาการให้เคารพในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และในหลักของกฎบัตรสหประชาชาติ

ค) พัฒนาการให้เคารพในบิดามารดาของเด็ก เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และค่านิยมของเขา วัฒนธรรมประจำชาติของประเทศที่เด็กนั้นพำนักอาศัย ประเทศมาตุภูมิของเขา และอารยธรรมอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากของเราเอง

ง) การเตรียมให้เด็กสามารถรับผิดชอบต่อชีวิตในสังคมที่เสรี ในบรรยากาศของความเข้าใจกัน สันติภาพ ขันติธรรม ความเท่าเทียมกันทางเพศ และมิตรภาพในหมู่มวลมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ สัญชาติ ศาสนา ตลอดจนกลุ่มคนพื้นเมือง

จ) พัฒนาการให้เคารพในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

๒. ไม่มีส่วนใดในมาตรานี้หรือมาตรา ๒๘ ที่จะนำไปก้าวก่ายกับเสรีภาพส่วนบุคคลหรือขององค์กรใด ที่ประสงค์จะจัดตั้งและอำนวยการสถาบันทางการศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องปฏิบัติตามหลักที่ระบุไว้ในวรรค ๑ ของมาตรานี้ และตามเงื่อนไขที่ว่าการศึกษาที่สถาบันเหล่านั้นดำเนินการสอนจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่ประเทศนั้น ๆ ได้ระบุไว้

มาตรา ๓๐

ในประเทศที่มีชนกลุ่มน้อยทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา หรือภาษา หรือมีชนพื้นเมืองอาศัยอยู่ เด็กจากชนกลุ่มน้อยหรือจากชนพื้นเมือง จะต้องไม่ถูกปฏิเสธสิทธิที่เขาจะทำตามวัฒนธรรมของตนเอง ปฏิบัติศาสนกิจ หรือใช้ภาษาของตนร่วมกับสมาชิกอื่น ๆ ในชุมชนนั้น ๆ

มาตรา ๓๑

๑. รัฐภาคีตระหนักในสิทธิของเด็กที่จะต้องได้รับการพักผ่อนหย่อนใจ การเข้าร่วมกิจการในการเล่น และสันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็ก และมีส่วนร่วมอย่างเสรีในด้านวัฒนธรรมและศิลปะ

๒. รัฐภาคีจะเคารพและส่งเสริมสิทธิของเด็กให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชีวิตด้านวัฒนธรรมและศิลปะ และจะส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่เหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้เท่าเทียมกันในกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ศิลปะ สันทนาการ และการพักผ่อนหย่อนใจ

มาตรา ๓๒

๑. ประเทศภาคีตระหนักในสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจและจากการทำงานใดที่จะเป็นอันตรายหรือก้าวก่ายการศึกษาของเด็ก หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเด็กหรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก

๒. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการทางกฎหมาย บริหาร สังคม และการศึกษาเพื่อให้มีการดำเนินการตามมาตรานี้เพื่อการนี้ และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติในข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประเทศภาคีจะดำเนินการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ก) กำหนดอายุขั้นต่ำสุดหรืออายุขั้นต่ำสุดหลายประเภทสำหรับการว่าจ้างเข้าทำงาน

ข) กำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงและสภาพในการทำงาน และ

ค) กำหนดบทลงโทษหรือวิธีการลงโทษอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้มาตรานี้มีผลบังคับใช้จริงจัง

มาตรา ๓๓

รัฐภาคีจะให้มีมาตรการทั้งหลายที่เหมาะสม รวมทั้งมาตรการทางกฎหมาย บริหาร สังคมและการศึกษา เพื่อพิทักษ์เด็กให้พ้นจากการเสพและใช้ยาเสพติดอย่างผิดกฎหมาย รวมทั้งสารทำลายระบบประสาทอื่น ๆ ตามคำนิยามในสนธิสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อป้องกันไม่ให้ใช้เด็กในการผลิตและการจำหน่ายสารเหล่านั้นอย่างผิดกฎหมาย

มาตรา ๓๔

รัฐภาคีจะให้การพิทักษ์คุ้มครองเด็กจากการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศและการถูกทำร้ายรังแกทางเพศ เพื่อการนี้รัฐภาคีจะให้มีโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทั้งหลายที่เหมาะสมทั้งในระดับประเทศ ทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อป้องกัน

ก) การล่อลวงหรือบังคับให้เด็กกระทำการทางเพศที่ผิดกฎหมาย

ข) การใช้เด็กอย่างเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้ค้าประเวณีหรือกระทำการทางเพศอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมาย

ค) การใช้เด็กอย่างเอารัดเอาเปรียบในการแสดงและสิ่งของเอกสารอนาจาร

มาตรา ๓๕

รัฐภาคีจะให้มีมาตรการที่เหมาะสมทั้งในระดับประเทศระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อป้องกันการลักพาตัว การขายและการลักลอบส่งผ่านเด็กไม่ว่าจะเพื่อความประสงค์ใดหรือในรูปแบบใด

มาตรา ๓๖

รัฐภาคีจะพิทักษ์ปกป้องเด็กจากการถูกใช้อย่างเอารัดเอาเปรียบไม่ว่าในลักษณะใดที่จะเป็นผลเสียต่อสวัสดิภาพของเด็ก

มาตรา ๓๗

รัฐภาคีจะให้แน่ใจว่า

ก) จะไม่มีเด็กคนใดถูกทรมานหรือถูกลงโทษหรือถูกกระทำในลักษณะที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือทำให้อับอาย จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่มีโอกาสจะได้รับการปลดปล่อยเลย หากบุคคลที่กระทำความผิดอาญานั้นมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกกีดกันไม่ให้มีเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ การจับกุม กักกันตัวหรือคุมขังเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมายและจะกระทำก็ต่อเมื่อเป็นหนทางเลือกสุดท้ายแล้ว และจะต้องเป็นช่วงเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะเหมาะสม

ค) เด็กทุกคนที่ถูกกักกันเสรีภาพจะต้องได้รับการดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม และด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และโดยคำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้แยกเด็กที่ถูกกักกันเสรีภาพออกจากผู้ใหญ่ นอกจากจะพิจารณาเห็นว่าจะเป็นผลดีที่สุดสำหรับเด็กถ้าจะไม่แยกและเด็กจะมีสิทธิที่จะติดต่อกับครอบครัวได้โดยการเยี่ยมจดหมายและการเยี่ยมเยียนนอกเสียจากในสภาพการณ์ที่เป็นการณียกเว้น

ง) เด็กทุกคนที่ถูกกักกันเสรีภาพจะมีสิทธิ์ที่จะได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสม ตลอดจนสิทธิที่จะให้ศาลยุติธรรมหรือผู้มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลางพิจารณาตัดสินโดยฉับพลันว่าการกักกันเสรีภาพของเขานั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

มาตรา ๓๘

๑. รัฐภาคียอมรับที่จะให้ความเคารพและรับประกันที่จะให้มีการเคารพต่อกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศ ว่าด้วยมนุษยชนที่มีผลบังคับใช้กับประเทศตนในช่วงระยะเวลาการต่อสู้ทำสงครามและเป็นกฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

๒. รัฐภาคีจะให้มีมาตรการทุกประการที่เป็นไปได้ ไม่ให้บุคคลที่อายุต่ำกว่า ๑๕ ปีมีส่วนโดยตรงในการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน

๓. รัฐภาคีจะหลีกเลี่ยงการเกณฑ์บุคคลที่อายุต่ำกว่า ๑๕ ปีเข้าประจำกองกำลังของประเทศ ในการเกณฑ์บุคคลที่อายุ ๑๕ ปีแต่ต่ำกว่า ๑๘ ปี รัฐภาคีจะพยายามเลือกบุคคลที่มีอายุมากที่สุดก่อน

๔. เพื่อให้เป็นไปตามข้อผันธะภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยมนุษยธรรมเพื่อพิทักษ์ประชาชนพลเรือนในระหว่างการต่อสู้ทำสงคราม รัฐภาคีจะให้มีมาตรการทุกประการที่เป็นไปได้เพื่อปกป้องและดูแลเด็กซึ่งจะถูกผลกระทบจากการต่อสู้ทำสงคราม

มาตรา ๓๙

รัฐภาคีจะให้มีมาตรการทุกประการที่เหมาะสมเพื่อสร้างเสริมให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการถูกละเลยทอดทิ้งในรูปแบบใดก็ตาม การถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกกลั่นแกล้ง ถูกทรมาน หรือถูกทารุณกรรม ถูกลงโทษหรือถูกกระทำในลักษณะที่ไร้มนุษยธรรมหรือน่าอับอาย หรือเป็นเหยื่อของการต่อสู้ทำสงครามให้ฟื้นคืนสู่สภาวะปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจและให้สามารถปรับตัวกลับคืนสู่สังคมได้ การฟื้นคืนสภาพปกติและการปรับตัวกลับสู่สังคมดังกล่าวจะต้องมีขึ้นภายในสภาวะแวดล้อมที่ก่อให้เกิดสุขภาพที่ดีการเคารพในตนเองและเกียรติภูมิสำหรับเด็ก

มาตรา ๔๐

๑. รัฐภาคีตระหนักถึงสิทธิของเด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหาหรือตั้งข้อหาว่าหรือเห็นว่าได้กระทำผิดกฎหมายอาญาที่จะได้รับการดำเนินการให้สอดคล้องกับความพยายามสร้างเสริมให้เด็กรู้ค่าและเกียรติภูมิของตน ที่เน้นให้เด็กมีความเคารพมากขึ้นต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานสำคัญ ๆ ของบุคคลนั้น และคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะสร้างเสริมให้เด็กปรับตัวกลับสู่สังคมและมีบทบาทในทางสร้างสรรค์ในสังคมได้ใหม่

๒. เพื่อการนี้ และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติต่าง ๆ ที่มีในเอกสารข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ประเทศภาคีจะดำเนินการในสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะเป็นเรื่องต่อไปนี้

ก) จะไม่มีเด็กคนใดที่ถูกกล่าวหาหรือตั้งข้อหาหรือเห็นว่ากระทำผิดกฎหมายอาญาจากการกระทำหรือการละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศไม่ได้ระบุห้ามไว้ในช่วงเวลาที่กระทำสิ่งนั้น

ข) เด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหาหรือตั้งข้อหาว่ากระทำผิดกฎหมายอาญาจะต้องได้รับการประกันต่อไปนี้

(๑) ถือว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกระบวนการทางกฎหมาย

(๒) ได้รับแจ้งข้อหาทันทีและโดยตรงและถ้าในกรณีที่เหมาะสมโดยผ่านบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย และจะต้องได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและด้านอื่นที่เหมาะสม เพื่อเตรียมสู้คดีของฝ่ายตน

(๓) ได้รับการดำเนินคดีโดยไม่ล่าช้าโดยหน่วยงานที่มีอำนาจ เป็นอิสระและเป็นกลาง หรือโดยศาลยุติธรรมและเป็นการดำเนินคดีที่ยุติธรรมตามกระบวนการของกฎหมาย ซึ่งมีผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายและด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสมอยู่ด้วย และรวมทั้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายอยู่ด้วย นอกจากจะพิจารณาเห็นว่าไม่เป็นผลดีที่สุดแก่เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงอายุหรือสถานการณ์ของเด็ก

(๔) จะไม่ถูกบังคับให้ให้การหรือสารภาพผิด ให้ได้สวนหรือให้พยาน ฝ่ายตรงข้ามถูกได้สวน และให้พยานฝ่ายเดียวกับเด็กผู้นั้นมีส่วนร่วมและถูกได้สวน ในสภาวะที่ทัดเทียมกัน

(๕) ถ้าถูกพิจารณาตัดสินกระทำผิดกฎหมายอาญาจะสามารถอุทธรณ์ ไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางที่สูงขึ้น หรือศาลยุติธรรมตาม ที่กฎหมายกำหนดเพื่อพิจารณาทบทวนคำตัดสินและมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นผล ตามมา

(๖) ถ้าเด็กไม่สามารถเข้าใจหรือพูดภาษาที่ใช้อยู่ ให้มีล่ามช่วยแปลให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

(๗) เคารพในเรื่องส่วนตัวของเด็กอย่างเต็มที่ในทุกขั้นตอนของการ ดำเนินคดี

๓. รัฐภาคีจะพยายามส่งเสริมให้มีการตรากฎหมาย กำหนดกระบวนการ ดำเนินคดี ตั้งหน่วยงานหรือสถาบันโดยเฉพาะที่จะใช้กับเด็กที่ถูกกล่าวหา หรือ ตั้งข้อหาหรือเห็นว่ากระทำผิดกฎหมายอาญาและโดยเฉพาะอย่าง

ก) การกำหนดอายุขั้นต่ำของเด็กซึ่งถ้าหากวัยต่ำกว่านั้นให้ถือว่าไม่ สามารถจะกระทำผิดกฎหมายอาญาได้

ข) เมื่อเห็นว่าเหมาะสมและพึงปรารถนา กำหนดมาตรการที่จะใช้สำหรับ เด็กเหล่านั้น โดยไม่ต้องดำเนินการตามกระบวนการทางการศาล โดยที่ต้องเคารพ ในสิทธิมนุษยชนและการปกป้องตามกฎหมายอย่างเต็มที่

๔. ให้มีการกำหนดสิ่งต่าง ๆ เช่น คำสั่งเกี่ยวกับการดูแล การแนะแนว และให้คำปรึกษา การให้คำหารือ การภาคทัณฑ์ การให้ความอุปการะดูแล การ จัดการศึกษาและการฝึกฝนทางอาชีวศึกษา และหนทางอื่นนอกจากการให้อยู่ใน ความดูแลของสถาบันเพื่อให้มีการปฏิบัติต่อเด็กในทางที่เหมาะสมกับความผาสุก ของเขา และได้สัดส่วนกับทั้งสภาวะแวดล้อมและความผิดของเขา

มาตรา ๔๑

ไม่มีส่วนใดในอนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลกระทบต่อบทบัญญัติใด ๆ ที่มีผล ในการโน้มน้าวให้ตระหนักถึงสิทธิของเด็กมากกว่านี้ และที่เป็นบทบัญญัติใน

ก) กฎหมายของรัฐภาคี

ข) กฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้กับประเทศนั้น ๆ

ตอนที่ ๒

มาตรา ๔๒

รัฐภาคีรับจะทำให้หลักการและบทบัญญัติในอนุสัญญาฉบับนี้เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางทั้งกับเด็กและผู้ใหญ่ด้วยวิธีการที่จริงจังและเหมาะสม

มาตรา ๔๓

๑. เพื่อให้มีการตรวจสอบความคืบหน้าของรัฐภาคีในการบรรลุให้เป็นไปตามพันธะที่มีตามอนุสัญญาฉบับนี้ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้น ซึ่งจะทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ ณ ที่นี้

๒. คณะกรรมการจะประกอบด้วยผู้ชำนาญ ๑๐ คน ที่มีมาตรฐานทางศีลธรรมสูงและเป็นที่ยอมรับในความสามารถในด้านที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐภาคีจะเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกของคณะกรรมการจากประชาชนในประเทศของตน โดยสมาชิกเหล่านั้นจะทำหน้าที่ในสถานะของตัวเอง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการกระจายสัดส่วนทางภูมิศาสตร์ให้ยุติธรรมและระบบกฎหมายหลัก ๆ ที่สำคัญด้วย

๓. การเลือกตั้งสมาชิกของคณะกรรมการจะกระทำโดยการลงคะแนนลับในบัตรเลือกตั้ง โดยเลือกจากรายชื่อบุคคลที่รัฐภาคีเป็นผู้เสนอ รัฐภาคีแต่ละประเทศจะเสนอชื่อได้หนึ่งคนจากประชาชนในชาติของตน

๔. การเลือกตั้งคณะกรรมการครั้งแรกจะมีขึ้นไม่เกิน ๖ เดือนนับจากวันที่อนุสัญญาฉบับนี้มีผลบังคับใช้ และหลังจากนั้นให้มีการเลือกตั้งทุก ๆ ๒ ปี อย่างน้อยที่สุดสี่เดือนก่อนวันเลือกตั้ง เลขาธิการสหประชาชาติจะทำหนังสือเชิญถึงรัฐภาคีให้ส่งชื่อผู้สมัครภายในเวลาสองเดือน จากนั้นเลขาธิการฯ จะเตรียมรายชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตามลำดับอักษรโดยระบุชื่อประเทศหรือรัฐที่เป็นผู้เสนอชื่อ และยื่นรายชื่อให้กับรัฐภาคีของอนุสัญญาฉบับนี้

๕. การเลือกตั้งจะจัดให้มีขึ้นในระหว่างการประชุมของรัฐภาคี โดยเลขาธิการฯ เป็นผู้เรียกประชุม ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ ในกรณี

ประชุมดังกล่าวจะต้องมี รัฐภาคีอย่างน้อย ๒ ใน ๓ เข้าร่วมประชุมจึงจะครบองค์ประชุม บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกของคณะกรรมการจะได้แก่ผู้ที่ได้รับจำนวนคะแนนเสียงสูงที่สุด และได้คะแนนเสียงข้างมากอย่างสมบูรณ์โดยนับจากคะแนนเสียงของผู้แทนรัฐภาคีที่อยู่ ณ ที่นั้น และลงคะแนนเสียง

๖. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับเลือกตั้งให้อยู่ในวาระคราวละ ๔ ปี และหากได้รับการเสนอชื่อใหม่ก็จะสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งวาระใหม่ได้สมาชิก ๕ คน ของสมาชิกทั้งหมดที่ได้รับการเลือกตั้งในครั้งแรกจะหมดวาระเมื่ออยู่ในตำแหน่งครบ ๒ ปี โดยที่ทันทีหลังจากการเลือกตั้งครั้งแรก ประธานการประชุมจะจับฉลากเลือกชื่อของสมาชิกทั้ง ๕ คนนั้น

๗. หากมีสมาชิกคนใดของคณะกรรมการเสียชีวิต ลาออกหรือประกาศว่าไม่สามารถทำหน้าที่ในคณะกรรมการได้ไม่ว่าด้วยเหตุผลอื่นใด รัฐภาคีที่เสนอชื่อสมาชิกผู้นั้นแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญอีกคนหนึ่งจากประชาชนในประเทศของตนเข้ามาทำหน้าที่แทนจนกว่าจะครบวาระของสมาชิกผู้นั้น ทั้งนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

๘. คณะกรรมการจะกำหนดกฎเกณฑ์การดำเนินงานของตนเอง

๙. คณะกรรมการจะเลือกเจ้าหน้าที่ของตนเองให้อยู่ในวาระคราวละ ๒ ปี

๑๐. การประชุมของคณะกรรมการให้จัดขึ้นโดยปกติ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติหรือ ณ ที่อื่นใดที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าสะดวก โดยปกติคณะกรรมการจะประชุมทุกปี ช่วงระยะเวลาการประชุมของคณะกรรมการจะได้รับการกำหนดและทบทวนถ้าจำเป็นโดยที่ประชุมประเทศภาคีของอนุสัญญาฉบับนี้ ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากสมัชชาใหญ่

๑๐. (ทวิ) เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดเจ้าหน้าที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานให้ได้ผลของคณะกรรมการภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้

๑๑. (เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมัชชาใหญ่ สมาชิกของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้จะได้รับเงินเดือนจากงบประมาณขององค์การสหประชาชาติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดตามที่สมัชชาใหญ่เป็นผู้ตัดสิน) หรือ

(รัฐภาคีจะเป็นผู้รับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายของสมาชิกคณะกรรมการในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ให้กับคณะกรรมการ)

๑๒. (รัฐภาคีจะเป็นผู้รับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุมของประเทศภาคีและของคณะกรรมการ รวมทั้งการจ่ายเงินชดเชยให้กับองค์การสหประชาชาติ สำหรับค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่ทางองค์การต้องจ่ายไป เช่น ค่าเจ้าหน้าที่และสิ่งอำนวยความสะดวกตามความในวรรค ๑๐ ทวิของมาตรานี้)

มาตรา ๔๔

๑. รัฐภาคีรับจะทำรายงานเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่ประเทศเหล่านั้นได้กำหนดขึ้นเพื่อทำให้สิทธิตามที่อนุสัญญาฉบับนี้ยอมรับดำเนินไปอย่างเป็นผล และเกี่ยวกับความคืบหน้าของการใช้สิทธิเหล่านั้นเสนอต่อคณะกรรมการโดยผ่านเลขาธิการสหประชาชาติ

ก) ภายใน ๒ ปีนับจากวันที่อนุสัญญาฉบับนี้มีผลบังคับใช้ต่อประเทศภาคีนั้น ๆ

ข) ทุก ๆ ๔ ปีหลังจากนั้น

๒. รายงานที่ทำขึ้นตามมาตรานี้จะระบุปัจจัยและปัญหาถ้ามีที่ส่งผลกระทบต่อระดับการดำเนินการให้สมบูรณ์ของพันธะกรณีตามอนุสัญญาฉบับนี้ รายงานดังกล่าวยังจะต้องมีข้อมูลเพียงพอที่จะทำให้คณะกรรมการมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการดำเนินการของประเทศนั้น ๆ ตามอนุสัญญาฉบับนี้

๓. รัฐภาคีที่ได้เคยเสนอรายงานฉบับแรกที่ครอบคลุมโดยละเอียดให้แก่คณะกรรมการแล้ว ไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลพื้นฐานอีกครั้งหนึ่งในรายงานฉบับต่อ ๆ ไปที่เสนอตามความในวรรค ๑ (ก)

๔. คณะกรรมการอาจขอให้รัฐภาคียื่นข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามอนุสัญญานี้

๕. คณะกรรมการจะเสนอรายงานการดำเนินงานของตนต่อสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติโดยผ่านคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมทุก ๆ ๒ ปี

๖. รัฐภาคีจะทำการเผยแพร่รายงานนี้ให้ประชาชนในประเทศตนอย่างกว้างขวาง

มาตรา ๔๕

เพื่อที่จะช่วยให้การดำเนินการตามอนุสัญญาฉบับนี้เป็นผลและเพื่อสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านที่เกี่ยวกับอนุสัญญาฉบับนี้

ก) องค์การชำนัญพิเศษต่าง ๆ ยูนิเซฟ และองค์กรอื่น ๆ ขององค์การสหประชาชาติจะสามารถส่งผู้แทนเข้าไปร่วมในการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฉบับนี้ ตามที่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบขององค์กรเหล่านั้น คณะกรรมการอาจจะเชิญองค์การชำนัญพิเศษ ยูนิเซฟ หรือองค์กรอื่น ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามแต่คณะกรรมการจะเห็นเหมาะสมเพื่อให้คำแนะนำในฐานะผู้ชำนาญเกี่ยวกับการดำเนินการตามอนุสัญญาฉบับนี้ในส่วนที่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบของแต่ละองค์การ คณะกรรมการอาจจะเชิญองค์การชำนัญพิเศษ ยูนิเซฟ และองค์กรอื่น ๆ ขององค์การสหประชาชาติให้เสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการตามอนุสัญญานี้ในส่วนที่อยู่ในขอบข่ายของกิจกรรมขององค์กรนั้น ๆ

ข) คณะกรรมการจะส่งรายงานใด ๆ จากรัฐภาคีที่มีคำร้องขอหรือระบุความต้องการ คำปรึกษาหรือความช่วยเหลือทางเทคนิค พร้อมด้วยข้อสังเกตและข้อแนะนำของคณะกรรมการถ้ามีเกี่ยวกับคำร้องขอและข้อระบุเหล่านั้นให้กับองค์การชำนัญพิเศษ ยูนิเซฟ หรือองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่อื่น ตามแต่จะพิจารณาเห็นเหมาะสม

ค) คณะกรรมการอาจจะแนะนำให้สมัชชาใหญ่ขอให้เลขาธิการฯ ยอมรับแทนสมัชชาให้มีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวเนื่องกับสิทธิของเด็ก

ง) คณะกรรมการอาจมีข้อแนะนำและข้อเสนอแนะโดยทั่วไปอันเนื่องมาจากข้อมูลที่ได้รับตามมาตรา ๔๕ ของอนุสัญญาฉบับนี้ ข้อแนะนำและข้อเสนอแนะโดยทั่วไปดังกล่าวจะถูกส่งไปให้รัฐภาคีที่เกี่ยวข้องและรายงานให้สมัชชาใหญ่พร้อมด้วยข้อคิดเห็นถ้ามีจากรัฐภาคี

ตอนที่ ๓

มาตรา ๔๖

อนุสัญญาฉบับนี้จะเปิดให้ทุกประเทศสามารถลงนามได้

มาตรา ๔๗

อนุสัญญาฉบับนี้ต้องมีการให้สัตยาบัน เอกสารการให้สัตยาบันจะเก็บไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา ๔๘

อนุสัญญาฉบับนี้จะเปิดให้ประเทศใดก็ได้เข้าร่วมเป็นภาคีเอกสารการเข้าร่วมเป็นภาคีจะเก็บไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา ๔๙

๑. อนุสัญญาฉบับนี้จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบนับจากวันที่ได้มีการมอบเอกสารการให้สัตยาบัน หรือเอกสารการเข้าร่วมเป็นภาคีฉบับที่ยี่สิบเก็บไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติแล้ว

๒ สำหรับแต่ละประเทศหรือรัฐที่ให้สัตยาบันหรือเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ หลังจากที่ได้มีการมอบเอกสารการให้สัตยาบันหรือเอกสารการเข้าร่วมฉบับที่ยี่สิบเก็บไว้เรียบร้อยแล้ว อนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้กับประเทศหรือรัฐนั้น ๆ ในวันที่สามสิบนับจากวันที่ประเทศนั้นหรือรัฐได้มอบเอกสารการให้สัตยาบันหรือการเข้าร่วมเป็นภาคี

มาตรา ๕๐

๑. รัฐภาคีจะเสนอการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้โดยยื่นให้กับเลขาธิการสหประชาชาติ เลขาธิการฯ จะส่งข้อเสนอการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นให้กับบรรดารัฐภาคีพร้อมกับขอให้ประเทศเหล่านั้นระบุว่าต้องการจะให้มีการประชุมของรัฐภาคีเพื่อพิจารณาและลงคะแนนในข้อเสนอเหล่านั้นหรือไม่ ในกรณีที่ภายในระยะเวลา ๔ เดือนหลังจากการส่งข้อเสนอไปแล้วรัฐภาคีอย่างน้อยเศษ ๑ ส่วน ๓ เห็นด้วย

กับการจัดให้มีการประชุมดังกล่าว เลขาธิการฯ จะเรียกประชุมภายใต้การอุปถัมภ์ขององค์การสหประชาชาติ ข้อเปลี่ยนแปลงแก้ไขใดที่ได้รับมติส่วนใหญ่ของรัฐภาคีที่เข้าร่วมประชุมและลงคะแนนเสียงจะถูกนำเสนอสมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ

๒. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขใดที่ได้รับมติตามวรรค (๑) ของมาตรานี้จะมีผลบังคับใช้เมื่อได้ความเห็นชอบจากสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติและเสียงส่วนใหญ่เป็นจำนวน ๒ ใน ๓ ของบรรดารัฐภาคีให้การยอมรับ

๓. เมื่อข้อแก้ไขเปลี่ยนแปลงใดเริ่มมีผลบังคับใช้ ก็จะมีผลผูกพันกับรัฐภาคีที่ให้การยอมรับ รัฐภาคีอื่นจะยังคงมีพันธะผูกพันกับบทบัญญัติในอนุสัญญาฉบับนี้และกับข้อแก้ไขเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่มีขึ้นก่อนหน้านั้นและที่ประเทศหรือรัฐนั้น ๆ ได้ให้การยอมรับแล้ว

มาตรา ๕๑

๑. เลขาธิการสหประชาชาติจะรับและส่งข้อความของข้อสงวนใด ๆ ที่ประเทศหรือรัฐต่าง ๆ มีในขณะที่ให้สัตยาบันหรือเข้าร่วมอนุสัญญาไปให้กับทุก ๆ ประเทศหรือรัฐ

๒. ไม่อนุญาตให้มีข้อสงวนใด ๆ ที่ขัดกับวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของอนุสัญญาฉบับนี้

๓. ข้อสงวนต่าง ๆ อาจถูกเพิกถอนในเวลาใดก็ได้โดยแจ้งแก่เลขาธิการสหประชาชาติผู้ซึ่งจะต้องนำข้อมูลนี้เสนอแก่ประเทศหรือรัฐต่าง ๆ ต่อไป การแจ้งเพิกถอนดังกล่าวจะมีผลตั้งแต่วันที่เลขาธิการฯ ได้รับการแจ้งนั้น

มาตรา ๕๒

รัฐภาคีอาจจะประกาศยกเลิกอนุสัญญาฉบับนี้ได้โดยการแจ้งความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ การประกาศเลิกจะมีผลบังคับใช้ ๑ ปีหลังจากวันที่เลขาธิการฯ ได้รับการแจ้งความจำนงดังกล่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรา ๕๓

เลขาธิการสหประชาชาติได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญาฉบับนี้

มาตรา ๕๔

ต้นฉบับของอนุสัญญาฉบับนี้ซึ่งทำไว้เป็นภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปน และมีผลเท่าเทียมกันจะเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

ท่ามกลางประจักษ์พยาน บรรดาผู้แทนผู้ได้รับอำนาจเต็มจากรัฐบาลของประเทศหรือรัฐของตนตามลำดับ ดังมีรายนามข้างล่างนี้ได้ลงนามในอนุสัญญาฉบับนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวชุษณา บุณยรัตพันธุ์ เกิดที่จังหวัดโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ.2508 สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย